

การวิเคราะห์สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบ
ของสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต
สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ*

THE ANALYSIS OF CLASSROOM ACTION RESEARCH COMPETENCY
AND FACTOR NECESSARY FOR DEMONSTRATION SCHOOL TEACHERS
UNDER AUTONOMOUS UNIVERSITY

กฤษณะ มุขแก้ว

Kridsana Mookkaew

องอาจ นัยพัฒน์

Ong-art Naiyapatana

ทวิกา ตั้งประภา

Taviga Tungprapa

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E-mail: mookkaew@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ด้วยการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องด้านการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย มีความรอบรู้และเข้าใจเรื่องการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 5 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผ่านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเกิดจากการผสมผสานทั้งความรู้ และทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนคุณลักษณะและนิสัยของความเป็นครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีองค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็นสำหรับอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐในประเทศไทย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครู

* Received 29 March 2022; Revised 17 July 2022; Accepted 21 July 2022

นักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดและควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก 2) องค์ประกอบด้านความรู้ด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญรองลงมา และ 3) องค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับที่สาม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ นำไปสู่แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินตนเองในด้านสมรรถนะการวิจัยเพื่อที่จะได้เตรียมความพร้อมในการยื่นขอตำแหน่งความก้าวหน้าสายวิชาการในระดับที่สูงขึ้นในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, องค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็น, อาจารย์โรงเรียนสาธิต

Abstract

The objectives of this research article were to analyze classroom action research competency and necessary competency components of demonstration school teachers under autonomous university. Collecting qualitative research data by in-depth interview with a group of experts who specialize in educational research. Have experience in doing research there were 5 experts. who were well-versed in classroom action research. Data were collected using a structured interview tool. which has been assessed and quality checked by 3 experts. Data analysis was performed using content analysis techniques. The results of the study revealed that the classroom action research competency arises from the integration of knowledge and research skills in the classroom as well as the characteristics and habits of being a researcher in the classroom. Components of classroom action research competency required for teachers of demonstration schools affiliated with autonomous higher education institutions in thailand consisted of 3 components: 1) The characteristics of classroom action research teachers with the most important, 2) The knowledge component of classroom action research with second priority, and 3) The skills component of classroom action research; It is the third priority. which the results of this research leading to guidelines for developing classroom action research competency that is consistent and appropriate to the context of the teacher position at the demonstration school under the autonomous higher education institutions and used as a supporting data for self-assessment of research

competency to prepare them for applying for higher academic advancement positions in the future.

Keywords: Classroom Action Research Competency, Factor of Competency Necessary, Demonstration School Teacher

บทนำ

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) คือ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบทบาทของ “ครู” เป็นบทบาทที่สำคัญในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด (สุวิมล ว่องวาณิช, 2555) ดังนั้น การพัฒนาครูเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความตระหนักถึงการเตรียมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร โดยที่การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนนั้นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ สมรรถนะครูผู้สอน ซึ่งครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Evertson, C. M. et al., 2003); (Bellanca, J. & Brandt, R., 2010); (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ครูผู้สอนในโรงเรียนสาธิต จะเรียกว่า “อาจารย์” แทนคำว่า ครู ซึ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ มีภารกิจหน้าที่ 4 ด้านหลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัย กล่าวคือ 1) ปฏิบัติหน้าที่สอน 2) การวิจัย 3) การบริการวิชาการ และ 4) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม โดยบทบาทของอาจารย์นอกจากทำหน้าที่สอนนักเรียนในโรงเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงที่คอยดูแล นิเทศและประเมินผลการฝึกสอนและฝึกงานของนิสิต นักศึกษา อีกด้วย (นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ, 2556) ตำแหน่งอาจารย์ที่สอนในโรงเรียนสาธิต จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ และ อาจารย์โรงเรียนสาธิต จำแนกโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาที่ต่างกันในการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยที่กลุ่ม “อาจารย์” มีการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น 3 ระดับ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่ม “อาจารย์โรงเรียนสาธิต” มีการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น 4 ระดับ ได้แก่ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษเชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ ตามลำดับ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555); (ประกาศมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทบาทของครูผู้สอนในโรงเรียนสาธิตจะมีความแตกต่างกับครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนทั่วไปในขอบเขตความรับผิดชอบที่ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

“การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน” (Classroom Action Research: CAR) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมวิชาชีพในโรงเรียน ได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน (สุวิมล ร่องวางวิเศษ, 2555) ซึ่งเงื่อนไขในความสำเร็จดังกล่าว ครูจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือที่เรียกว่า “สมรรถนะ (Competency)” (ชูชัย สมิติไกร, 2552) ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ ซึ่งต้องอาศัยการสั่งสม ประสบการณ์ การฝึกฝน จนเกิดเป็นพฤติกรรมอันโดดเด่นในการปฏิบัติงาน (Action) อย่างมีมาตรฐาน (Standard) ซึ่ง สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ ได้กล่าวถึงข้อกำหนด 9 ข้อ ตามมาตรฐานความรู้และสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของคุรุสภาโดยมีมาตรฐานหนึ่ง ได้แก่ การวิจัยทางการศึกษา ซึ่งจะเน้นให้ครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวเน้นว่า ครูควรมีสมรรถนะในเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จึงกล่าวได้ว่า “สมรรถนะการวิจัย” มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าในสายงาน

ในการเลื่อนสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต จะต้องใช้ผลงานวิจัยเป็นหนึ่งในหลักฐานประกอบการยื่นขอพิจารณา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสมรรถนะการวิจัยต่อการทำผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ แต่ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คุณภาพของการวิจัยและคุณค่าของงานวิจัยในความคิดของครูผู้สอนยังอยู่ในระดับปานกลาง (ดิเรก สุขสุนัย, 2547) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนยังขาดสมรรถนะด้านการทำวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และอาจไม่เห็นประโยชน์หรือไม่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ (สุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2557) จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผลการศึกษาสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศนำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้าในสายงานและส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อวิเคราะห์สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยสำหรับขั้นตอนนี้ เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัย มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย มีความรอบรู้และเข้าใจเรื่องการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งด้านการบริหารคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ หรือโรงเรียนสาธิต มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย การเขียนตำราหรือบทความวิจัย มีตำแหน่งทางวิชาการ และวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 1 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งด้านการบริหารด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล มีความรู้ในการพัฒนาวิชาชีพของอาจารย์โรงเรียนสาธิต และมีประสบการณ์ในการทำงานในด้านดังกล่าว ไม่นต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย การเขียนตำราหรือบทความวิจัย เคยได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการอบรมหรือบรรยายเกี่ยวกับการการวิจัย มีตำแหน่งทางวิชาการ และวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการวัด ประเมิน วิจัย จำนวน 1 คน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษาในระดับ โรงเรียน สังกัดโรงเรียนสาธิต มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย การเขียนตำราหรือบทความวิจัย มีตำแหน่งทางวิชาการ และวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางด้านการวิจัย จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/การสร้างและตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผ่านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. นำผลการสังเคราะห์เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดย

กรอบคลุม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านความรู้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Knowledge) 2) องค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skill) และ 3) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครุณักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute) โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1) แนวคิดสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประเด็นที่ 2) องค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น และประเด็นที่ 3) น้ำหนักความสำคัญของแต่ละด้าน

2. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทพิจารณาและตรวจสอบความสอดคล้อง ความครอบคลุม ความชัดเจน และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์มากที่สุด

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย การเขียนตำราหรือบทความวิจัย มีความรอบรู้และเข้าใจเรื่องการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. พิจารณาคคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิ และ ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ประสานงานและนัดหมาย พร้อมกับส่งแนวทางการสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า โดยเก็บข้อมูลระหว่าง 11 ตุลาคม 2564 ถึง 10 พฤศจิกายน 2564

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยมีระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 60 นาที และระหว่างดำเนินการสัมภาษณ์ได้ทำการเปรียบเทียบข้อค้นพบของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาจากทัศนะหรือมุมมองที่แตกต่างกันของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางการยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลหรือสิ่งที่ค้น (Triangulation) นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปเรียบเรียงความคิดเห็น คำอธิบายรายละเอียด องค์ประกอบและน้ำหนักของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) และองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยครอบคลุม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านความรู้การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Knowledge) 2) องค์ประกอบด้านทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skills) และ 3) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) องค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น และ 3) น้าหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ

1. แนวคิดสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

เป็นความสามารถในการปฏิบัติของอาจารย์โรงเรียนสาธิตต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการผสมผสานความรู้ และทักษะความสามารถด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนคุณลักษณะและนิสัยของความเป็นครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะเน้นการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนซึ่งอาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มหรือทั้งห้องเรียน โดยเน้นให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้วิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนซึ่งเนื้อหาของการวิจัยก็จะเป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และสมรรถนะดังกล่าว ยังส่งผลต่อการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“...อาจารย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบวิธีวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ระเบียบวิธีการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึงต้องเข้าใจเรื่องวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะนำมาแก้ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อกำหนดตัวแปรและการตั้งคำถามวิจัย และประการสุดท้ายจะต้องมีคุณลักษณะของครูนักวิจัย ทั้งความกระตือรือร้น ความสนใจใฝ่รู้ การสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ความเชื่อในการพัฒนาความรู้และศักยภาพตนเองด้วยกระบวนการวิจัย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564)

“...นอกจากงานการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนแล้ว ยังเป็นแนวทางให้อาจารย์ สามารถใช้ผลการวิจัยไปยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการได้อีกด้วย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564)

2. องค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น

สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Knowledge) 2) องค์ประกอบด้านทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skills) และ 3) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute)

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Knowledge) คือ ความรู้เป็นสิ่งสำคัญซึ่งอาจารย์โรงเรียนสาธิต ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ การสืบค้นและการทบทวนวรรณกรรม อาจารย์จะต้องเข้าใจกระบวนการ สามารถออกแบบ การวิจัย และกำหนดขั้นตอนในการทำงาน มีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและ การตรวจสอบคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล การเขียนรายงานและการสะท้อนผล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงความรู้จริยธรรมการวิจัยด้วย ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“...คิดว่าค่านิยมของความรู้การทำวิจัย ต้องเน้นการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจต้องเพิ่มคำที่แสดงบริบทของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจารย์ต้องเข้าใจวงจร PAOR การเก็บข้อมูลรวบรวมหลักฐานที่หลากหลาย สถิติในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนบางอย่างเป็นเรื่องที่หนักเกินไปอาจจะไม่มีความจำเป็นต้องใช้ และอยากเน้นเรื่องจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ด้วย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564)

2.2 องค์ประกอบด้านทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skills) คือ ความสามารถที่อาจารย์โรงเรียนสาธิต ต้องมีในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว หรือมีความชำนาญ ซึ่งการจะมีทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้นั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเสียก่อน และจะต้องเกิดจากการปฏิบัติซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ขั้นตอนและการออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพ การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และแปลผล การเขียนรายงานผลและจริยธรรมการวิจัยการนำเสนอ นอกจากนี้ อาจารย์ควรมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่าน การเขียนและการพูด การอย่างไรก็ตาม การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่ได้เน้นเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ จึงไม่ควรให้ความสำคัญมาก ซึ่งทักษะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนข้างต้นมีความจำเป็นต่อวิชาชีพของอาจารย์โรงเรียนสาธิต ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“...ทักษะการบริหารจัดการงบประมาณ ตนเองมองว่าการบริหารจัดการเวลาน่าจะสำคัญมากกว่า เพราะไม่แน่ใจว่าในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะต้องมีงบประมาณอะไรเพิ่มเติมมากขนาดต้องบริหารจัดการเพราะเราทำงานวิจัยเป็นงานประจำควบคู่ไปกับการสอน การใช้ประมาณน่าจะมาจากส่วนกลางหรือฝ่ายบริหารที่ต้องอำนวยความสะดวกให้ ไม่ใช่ให้ครูเหนื่อยกับการสอนและทำวิจัยแล้วต้องมาเหนื่อยกับการทำบัญชีการเงินอีก คงไม่มีใครอยากทำวิจัยเพราะเป็นการเพิ่มภาระงานโดยเฉพาะต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบการเงิน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564)

“...ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ คิดว่ามีความสำคัญมาก ยิ่งในยุคปัจจุบันการเข้าถึงระบบสารสนเทศมีความสะดวกรวดเร็ว และง่าย องค์กรความรู้พัฒนาไปมาก ต่างประเทศเค้าทำวิจัยไปถึงไหนต่อไหนกันแล้ว ดังนั้นเราควรศึกษาข้อมูลให้รอบด้าน ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญมาก ๆ ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564)

2.3 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute) คือ

ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงจรรยาบรรณในการทำวิจัยของครูนักวิจัย และการทำวิจัยให้สำเร็จ ซึ่งคุณลักษณะที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำวิจัยและความก้าวหน้าในวิชาชีพนั้น อาจารย์จะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เป็นคนช่างสังเกต มีความกระตือรือร้น อดทนอดกลั้น เป็นนักคิด มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“...มองว่าการทำวิจัย อาจารย์ต้องมีจรรยาบรรณการทำวิจัยและสามารถทำวิจัยได้เสร็จ หมายถึงสามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้จริงและเผยแพร่ประสบการณ์ความรู้ที่ได้สู่สาธารณะ จึงคิดว่าคุณลักษณะที่กำหนดควรเป็นคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้นักวิจัยประสบความสำเร็จในการทำงาน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564)

“...นอกจากนี้ ความรับผิดชอบ ความมีวินัยที่ดี และความตรงต่อเวลา ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน...และการจะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพได้ มองว่าต้องเริ่มจากการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อให้มีความรู้หรือทักษะแต่ขาดแรงจูงใจก็ยากที่จะสำเร็จนะ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564)

3. น้ำหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ คือ

ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Knowledge) 2) องค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skills) และ 3) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะคุณนักรักการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute) ที่ควรจะให้มีความสำคัญก่อน - หลัง ในการที่จะพัฒนาเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและความก้าวหน้าในวิชาชีพของอาจารย์โรงเรียนสาธิต ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า

“...จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรู้ สามารถศึกษาเพิ่มเติม สอบถามและเรียนรู้ได้ ระหว่างการดำเนินการวิจัย เช่นเดียวกับทักษะที่จะค่อย ๆ พัฒนาจากการทำวิจัย แต่ถ้าคุณลักษณะที่ดีก็ยากที่จะทำให้งานสำเร็จ งานมีคุณภาพน่าเชื่อถือหรือเป็นที่ยอมรับ หรือแม้แต่การเริ่มต้นทำวิจัยยังไม่เกิดขึ้นเลยหากไม่มีใจคิดจะทำ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564)

“...ให้น้ำหนักความสำคัญ ด้านคุณลักษณะมากที่สุด สักร้อยละ 50 ส่วนด้านความรู้ และทักษะ ให้ 30 และ 20 ตามลำดับ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564)

“...ด้านคุณลักษณะสำคัญสุด ให้ร้อยละ 40 แต่ด้านความรู้ และทักษะ ก็พอ ๆ กันนะ อาจจะเท่ากัน แต่ส่วนตัวคิดว่าต้องมีความรู้ ความเข้าใจก่อน และค่อยนำไปสู่ทักษะ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ แหล่งข้อมูล	ความรู้การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน (Knowledge)	ทักษะการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน (Skills)	คุณลักษณะครุณักวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน (Attribute)
1. การทบทวน วรรณกรรม	ความรู้เกี่ยวกับการกำหนด ปัญหาการวิจัย, การสืบค้น ข้อมูลการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, ประชากรที่ศึกษา ตัวแปร และสมมติฐาน, เครื่องมือ การวิจัย, สถิติที่ใช้ในการ วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล, การแปลผลข้อมูล, การ เขียนโครงการวิจัยและ รายงานการวิจัย	การวิเคราะห์ปัญหาการ จัดการเรียนรู้, การ สืบค้นข้อมูลสารสนเทศ, การออกแบบการวิจัย, การสร้างเครื่องมือวิจัย และตรวจสอบคุณภาพ, การเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูลและ แปลผล, การเขียน รายงานผลและข้อมูล วิจัย, การนำเสนอ, การวิพากษ์วิจารณ์, การใช้ภาษาอังกฤษ, การตีพิมพ์ผลงานวิจัย, การบริหารจัดการ งบประมาณ	ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ, เป็นคน ช่างสังเกต, มีความมุ่งมั่น, ตั้งใจ ทำงาน, มีความขยันอดทน, อดกลั้น, มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์, คิดอย่างมี วิจารณญาณ, มีความผิตชอบต่อ งานวิจัย, ตรงต่อเวลา, มีภาวะ ผู้นำ, กล้าตัดสินใจ, มีมนุษย สัมพันธ์ที่ดี, กล้าวิพากษ์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล, มีแรงจูงใจในการ ทำวิจัยที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จในการ ทำวิจัย, ความพยายามปรับปรุง วิธีการทำงานของตนเอง ตลอดเวลา, มีความภาคภูมิใจที่ ทำวิจัยสำเร็จตามเป้าหมาย, การ ได้รับการยกย่องและยอมรับด้าน การวิจัยจากสังคม, และการมี จรรยาบรรณนักวิจัย
2. การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	หลักการและแนวคิดการ วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, การวิเคราะห์ปัญหาการ จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน, การสืบค้นและการทบทวน วรรณกรรม, การออกแบบ และรวบรวมข้อมูลการวิจัย, การสร้างเครื่องมือวิจัยและ การตรวจสอบคุณภาพ, การวิเคราะห์ข้อมูลและ การแปลผล, การเขียน รายงานและการสะท้อนผล, การใช้คอมพิวเตอร์หรือ โปรแกรมในการทำงาน วิจัย, จริยธรรมการวิจัย	ควรตัดทักษะในด้าน การบริหารจัดการ งบประมาณการวิจัย ออก เนื่องจากวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน ไม่ได้เน้นเรื่อง งบประมาณ	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, แสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ, เป็นคน ช่างสังเกต, มีความกระตือรือร้น, อดทนอดกลั้น, เป็นนักคิด, มีความรับผิดชอบ, ตรงต่อเวลา, มีวินัย, มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี, มีความสามารถในการทำงาน เป็นทีม, ความซื่อสัตย์, ความ เป็นผู้นำ, ละเอียดยรอบคอบ, รู้จัก ตนเอง, จรรยาบรรณใน วิชาชีพ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) และองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) องค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น และ 3) น้ำหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. แนวคิดสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการผสมผสานความรู้ และ ทักษะความสามารถด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนคุณลักษณะและนิสัยของความเป็นครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะเน้นการแก้ปัญหาและสะท้อนผลการวิจัยอย่างรวดเร็วเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สอดคล้องตามแนวคิดกระบวนการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิส และ แมคทาเกาท ซึ่งกล่าวว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการกำหนดปัญหาที่ต้องการศึกษา (Plan) 2) การดำเนินการงานวิจัยตามแผนที่กำหนดไว้ (Action) 3) การสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการวิจัย (Observe) 4) การสะท้อนผลหลังจากการดำเนินการวิจัยเสร็จแล้ว (Reflect) เพื่อให้เกิดการวิพากษ์ของเพื่อนร่วมงาน (Kemmis, S. & McTaggart, R., 1988) นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช ที่กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัย ที่ทำโดยครูผู้สอน ซึ่งดำเนินการในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลการ ดำเนินการมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการวิจัยที่ต้องกระทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ได้ ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆของตนเองให้กับตนเองและเพื่อนครูด้วยกัน ในโรงเรียน เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผล ที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2555)

2. องค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่จำเป็น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) องค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และ 3) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะ ครุนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สอดคล้องตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่กล่าวถึงสมรรถนะและองค์ประกอบว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผล มาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้ โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานในองค์กร ซึ่งการที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ ต้องมี องค์ประกอบของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ผสมผสานกัน (สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน, 2552) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และ คณะ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบ

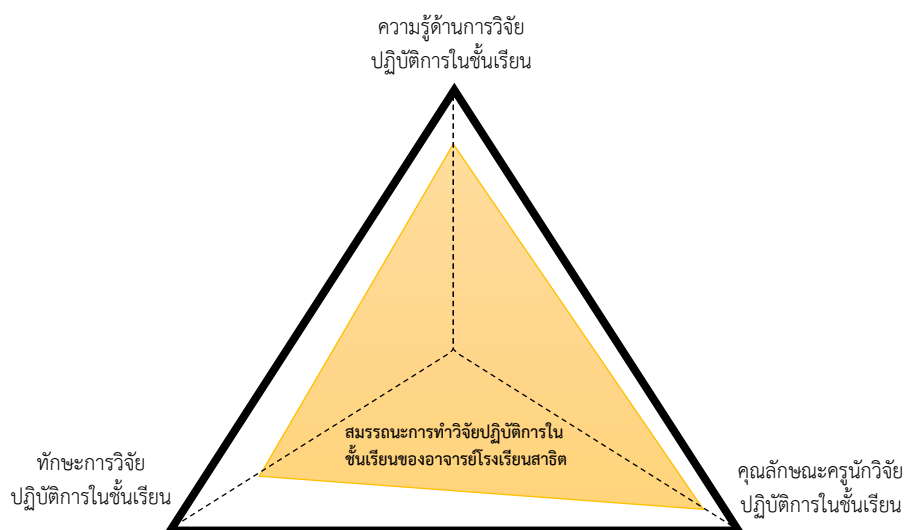

ความสำเร็จ จะประกอบไปด้วยความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำวิจัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล และ พฤติกรรมที่องค์กรคาดหวัง (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ, 2561)

3. น้ำหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ เป็นลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดและควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก องค์ประกอบด้านความรู้ด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญรองลงมา และองค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับที่สาม ที่ควรจะทำให้ความสำคัญก่อน - หลัง สอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะของแมคเคลแลนด์ ที่กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง โดยส่วนที่ลอยและสังเกตเห็นได้ชัดเจน เปรียบเสมือนองค์ความรู้ และทักษะในด้านต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลมีอยู่ แต่ส่วนที่อยู่ใต้น้ำเป็นส่วนที่ไม่ปรากฏ จะส่งผลและมีอิทธิพลในการทำงานอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก อันได้แก่ แรงจูงใจ นิสัยประจำตัว ทักษะคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ (McClelland, D. C., 1974) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรสิทธิ์ สิทธิอมร เรื่องการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนาด้วยการเสริมสร้างพลังและการรับรู้ความสามารถของตน สำหรับครูมัธยมศึกษา จะประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติความรู้ มิติทักษะ และมิติเจตคติหรือคุณลักษณะ โดยที่องค์ประกอบด้านเจตคติหรือคุณลักษณะเป็นความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านความรู้ และด้านทักษะ ตามลำดับ (สุรสิทธิ์ สิทธิอมร, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดและควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก องค์ประกอบด้านความรู้ด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญรองลงมา และองค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับที่สาม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและน้ำหนักของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและองค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ เป็นความสามารถในการปฏิบัติของอาจารย์โรงเรียนสาธิตต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการผสมผสานความรู้ และทักษะความสามารถด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตลอดจนคุณลักษณะและนิสัยของความเป็นครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยครูผู้สอนและสะท้อนผลการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างทันทั่วทั้งที่ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดเป็นลำดับแรก 2) องค์ประกอบด้านความรู้ด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญรองลงมา และ 3) องค์ประกอบด้านทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีน้ำหนักความสำคัญเป็นลำดับที่สาม ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ควรส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิจัยในองค์ประกอบที่จำเป็นการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับอาจารย์โรงเรียนสาธิต และเน้นให้ความสำคัญคุณลักษณะและนิสัยของความเป็นครูนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรกที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ เพื่อนำข้อมูล

ได้มาวิเคราะห์ร่วมกันและนำไปสู่แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2555). ข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์สาธิตชำนาญการ อาจารย์สาธิต เชี่ยวชาญ หรืออาจารย์ สาธิต เชี่ยวชาญพิเศษ พ.ศ. 2555. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2565 จาก <https://www.educhula.ac.th/sites/default/files/users/user8/1.pdf>
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิพรีน.
- ดิเรก สุขสุนัย. (2547). อิทธิพลขององค์ประกอบในโมเดลเคนที่มีต่อผลการปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิิทยาการวิจัยการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ. (2556). การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประกาศมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2562). เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนระดับตำแหน่งสูงขึ้นของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ กลุ่มอาจารย์โรงเรียนสาธิต พ.ศ. 2562. หน้า 2 (20 กันยายน 2562).
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ. (2561). สมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ: กรณีศึกษานักวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ. วารสารเกษมบัณฑิต, 9(1), 73-88.
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1. (31 ตุลาคม 2564). องค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. (ลักษณะ मुखแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2. (15 ตุลาคม 2564). องค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. (ลักษณะ मुखแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)

- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3. (11 ตุลาคม 2564). องค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. (ลักษณะ मुखแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4. (27 ตุลาคม 2564). องค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. (ลักษณะ मुखแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5. (10 พฤศจิกายน 2564). องค์ประกอบของสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. (ลักษณะ मुखแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). ความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะ ที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ. (2548). มาตรฐานวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2557). การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของครูตามแนวคิดของไวทิตสกีโดยใช้หลักการเป็นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(4), 22-33.
- สุรสิทธิ์ สิทธิอมร. (2559). การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนาด้วยการเสริมสร้างพลังและการรับรู้ความสามารถของตนสำหรับครูมัธยมศึกษา. วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 10(2), 174-185.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2555). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bellanca, J. & Brandt, R. (2010). 21th Century Skills : Rethinking How Students Learn. the United States of America: Solution Tree Press.
- Evertson, C. M. et al. (2003). Classroom management for elementary teachers. (6th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1988). The Action research planner, (3rded). Geelong: Deakin University: Australia.

McClelland, D. C. (1974). Testing for competence rather than for “Intelligence”.
American Psychologist, 29(1), 59-59.